

IBW-populieren ook in het Verre Oosten ?

戊卯叁叁未.午未.(-)卯子.庚酉庚巳. 午.午寅. 子巳. 癸庚亥. 貳庚酉酉庚. 丑午戌亥庚巳. 子

Sinds het einde van de jaren '80 ondersteunt de federale overheid een bebossingsproject in Noordoost-China. Belangrijkste doelstelling is de toenemende woestijnvorming tegen te gaan.

De officiële naam van het project is "Afforestation, forestry research, planning and development in the Three North Regions of China" en loopt onder supervisie van de FAO. De Belgische bijdrage richt zich voornamelijk op de Korajin Sandy Region, Inner Mongolië, een gebied

gekennzeichnet door korte hete zomers en lange koude winters (tot -30° C). De weinige regen die er valt, van 360 tot 550 mm per jaar, valt er gelukkig in de zomer. 34 % van het gebied wordt als woestijn beschouwd. De belangrijkste oorzaken van de woestijnvorming zijn overbegrazing, onaangepaste landbouwmethodes en irrigatie. Vooral de wandelende duinen vormen een belangrijk pro-

bleem.

Gelukkig bevindt het grondwater zich op geringe diepte (1 tot 3 m) onder het zandig bodemoppervlak. De voornaamste boomsoort bij de bebossing is populier. Naast het ontwikkelen van aangepaste planttechnieken, de opleiding van bosbouwers en technici (aan het Instituut volgden inmiddels 3 academici en 1 technicus een opleiding van meerdere maanden), werd ook een veredelingsprogramma van populier opgestart. Immers, bij het bebossingsprogramma wordt slechts gebruik gemaakt van een viertal lokale klonen, hybriden tussen *P. simonii* en *P. nigra* 'italica' of *P. nigra* 'Pyramidalis'. Deze enge genetische basis houdt zeer grote risico's in (dit leerden we ondertussen ook bij ons!).

Daarom werd in dit project ook een selectie- en veredelingsprogramma opgenomen, waarbij enerzijds een evaluatie van de actuele, vnl. West-Europese, populierenklonen werd opgenomen, en anderzijds ook een eigen veredelingsprogramma gebaseerd op autochtone populierensoorten werd opgestart. Basissoort bij dit veredelingsprogramma is de soort *P. simonii*, die zeer goed aangepast is aan de aride omstandigheden: droogte, wind en strenge vorst. Dit veredelingsprogramma werd trouwens opgesteld door V. Steenackers, voormalig directeur van het Instituut.

Jos Van Slycken ondernam deze zomer een consultatiezending in opdracht van de FAO naar dit project.

Met fierheid werden de enkele IBW-klonen getoond, die de moeilijke omstandigheden

Gesloogde bebossing met populier van wandelende duinen

hadden overleefd. Maar de toekomst zit zeker vast in het eigen veredelingsprogramma naast de opbouw van een uitgebreide genenbank van de autochtone populierensoorten (o.a. *P. simonii* en *P. nigra*), werd met deze soorten een uitgebreid kruisingprogramma verwezenlijkt, aangevuld met kruisingen tussen deze soorten en *P. deltoides* en *P. cathayana*.

In de rand van het project worden ook genenbanken opgebouwd van de autochtone olmensoorten (*U. pumila*, *U. macrocarpa* en *U. laevis*!).

Het Instituut zal in het kader van dit project een oriënterend onderzoek verrichten naar de genetische diversiteit van *P. simonii*. Deze samenwerking biedt bovendien opportuniteiten om onze genenbank te verrijken met nieuwe soorten.

Contactpersoon:

Jos Van Slycken, tel.: (054) 43 71 10

e-mail: Jozef.VanSlycken@lin.vlaanderen.be

Een IBW-hybride (*P. deltoides* x *P. trichocarpa*) die tracht te overleven in de harde klimaatomstandigheden in N.O. China.

Bosbegrazing gewenst ?

Extensieve begrazing wint al een tijdje aan populariteit als beheersmaatregel in natuurgebieden. Dat deze ingreep minder arbeidsintensief is dan bijvoorbeeld maaien, is daar wellicht niet vreemd aan. Bovendien wordt deze beheersvorm een hoge mate van natuurlijkheid toegemeten. Volgens sommigen is begrazing door hoefdieren zelfs een essentieel, structureerschepend onderdeel van ons 'oerlandschap'. Anderen delen deze opvatting minder tot helemaal niet. Eén en ander heeft ertoe geleid dat bevoegde overheden zoals de afdeling Bos en Groen steeds vaker worden geconfronteerd met aanvragen om toelating voor bosbegrazing. Hierbij ontstaat de behoefte aan duidelijke en goed gefundeerde richtlijnen in welke omstandigheden deze beheersmaatregel wenselijk is. Vandaar dat aan het IBW de vraag werd gesteld om hieromtrent een wetenschappelijk onderbouwd advies te geven, dat door ambtenaren als leidraad kan worden gebruikt. Voor dit advies zullen wij ons baseren op historische bronnen, literatuur over begrazingsexperimenten, alsook op praktijkervaringen uit binnen- en buitenland. Rekening houdend met deze informatie, maar ook met aspecten als wetgeving, ethische overwegingen (dieren zijn geen machines) en praktische haalbaarheid, kunnen dan gebiedsafhankelijke opportuniteitscriteria worden geformuleerd voor het toepassen van bosbegrazing in functie van het natuurbehoud.

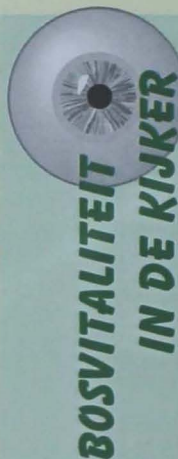
Info en contact:

Kris Vandekerckhove en Hans Baeté, tel.: (054) 43 71 28

e-mail: Kris.Vandekerckhove@lin.vlaanderen.be

IB Weetjes

Op 19 november jl. organiseerde het IBW samen met de Administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ) en het labo voor Bosbouw van de UG een studiedag over het landgebruik van baggergronden. Wie geïnteresseerd is in een referatenbundel, kan contact opnemen met Bart Vandecasteele, tel. (054) 43 71 36
e-mail: Bart.Vandecasteele@lin.vlaanderen.be

Het IBW liet in 1999 de Week van het Bos niet zomaar voorbijgaan en profiteerde van de belangstelling om een persbijeenkomst rond het thema 'bosvitaliteit' te organiseren.

Onder de titel 'Hoe gezond zijn onze bossen in 1999?' stelde het Instituut in het Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal (EBG) de resultaten van de bosvitaliteitsinventaris en het bosbodemeetnet aan de pers voor. Aansluitend besprak Joseph Zwaenepoel, houtvester van de afdeling Bos en Groen (houtvesterij Groenendaal) de gezondheidsproblematiek van beuk en eik in het Zoniënwoud. Tenslotte konden de journalisten tijdens een bezoek aan het Zoniënwoud de eikensterfte met eigen (camera)ogen waarnemen.

De bosvitaliteitsinventaris gaf aan dat het totaal percentage beschadigde bomen in 1999 quasi stabiel bleef ten opzichte van 1998. Het aandeel beschadigde bomen, dit zijn bomen waarvan de kroon meer dan 25 % bladverlies vertoont, bedroeg 21,9 %. Abnormale verkleuring werd bij 5,6 % van de bomen waargenomen.

Het hoogste aandeel beschadigde bomen kwam bij Populier voor, gevolgd door Zomereik. Beuk bleef de soort met de beste gezondheids-toestand. Bij de naaldboomsoorten was het aandeel beschadigde bomen net zoals in de voorgaande jaren hoger bij Corsicaanse den dan bij Grove den.

In het kader van de bosgezondheidsproblematiek wordt de toestand en de evolutie van elf bosgebieden in het Vlaamse Gewest doorlopend gevolgd via metingen van de verontreiniging, de chemische samenstelling van bosbodem, de voedingstoestand van de bomen, ... Dit programma wordt het 'bosbodemeetnet' genoemd. De resultaten tonen aan dat de kritische lasten voor verontreiniging in verschillende bosgebieden overschreden worden. De verzurende depositie in de onderzochte bosgebieden bedroeg in de periode '93-'97 gemiddeld 4,036 keq/ha/jaar. Dit is duidelijk boven de streefwaarden in VLAREM II en het MINA-plan 2. Stikstofverbindingen leveren de grootste bijdrage in de verzurende depositie. Ammonium, hoofdzakelijk afkomstig van de intensieve veeteelt, heeft veruit het grootste aandeel in de stikstofdepositie.

Contactpersoon:

Peter Roskams, tel.: (054) 43 71 15

e-mail: Peter.Roskams@lin.vlaanderen.be